

KOULUTTAJAN OIVALLUKSIA TYÖNOHJAAJAKOULUTUKSESSA YHTEISENÄ OPPIMISPROSESSINA

Jan-Christer Wahlbeck

Työnohjauksessa työnohjaajakin oppii ja samoin työnohjaajakoulutuksessa kouluttajallekin asiat avautuvat uudella tavalla eikä pelkästään osallistujille. Työnohjaajakoulutus on sellaista aikuiskoulutusta, että osallistujilla on hyödyllisenä pohjana ennestään monenlaista koulutusta, työ- ja elämäkokemusta, omaa pohdintaa sekä omia oivalluksia, ideoita ja kysymyksiä. Joskus voin työnohjaajakouluttajana omaksua suoraan osallistujilta minulle uutta tietoa, toimintatapaa tai näkemyksiä, joskus taas pääsen osallistujien avulla tavoittamaan, hahmottamaan ja selkiinnyttämään omia ajatuksiani työnohjauksen perusasioista tai erityiskysymyksistä.

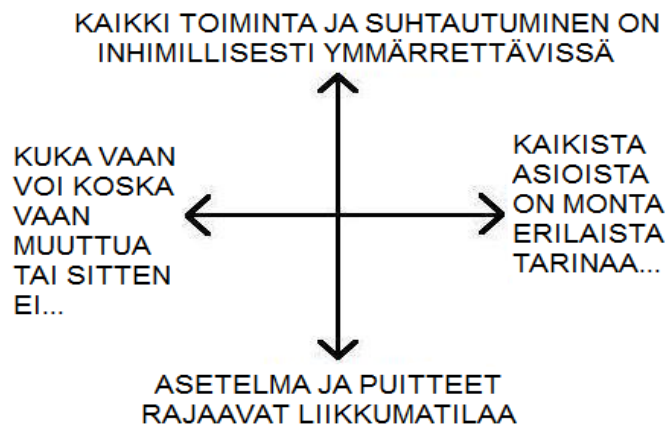
Löysin hahmotelmia, joita en ole aikaisemmin löytänyt. Yhtenä esimerkkinä voin mainita miten osallistujien inspiroimana innostuin miettimään miten voisin sanallisesti määritellä työnohjauksen mahdollisia aikaansaannoksia kun yrittää tällaista palvelua myydä. Päädyin näihin kymmeneen ”teesiin”:

1. Työn ja yhteistyön kannalta tarpeelliset keskustelut mahdollistuvat syvällisellä, monipuolisella ja työntekoa edistävällä tavalla.
2. Konkreettisia työn ja yhteistyön kehittämideoita löytyvät ja tulevat huomioiduiksi sekä otetaan myöhemmin käyttöön.
3. Työilmapiiriä haittaavat ristiriidat, jännitteet, loukkaantumiset ja katkeroitumiset tulevat suoraan tai epäsuorasti käsitellyiksi ja ohitetuiksi tai niiden kielteinen vaikutus ainakin vähenee.
4. Jokainen löytää lisää ulkoisia ja sisäisiä keinoja jaksaa työssä
5. Ulkopuolisen ammattiauttajan läsnä ollessa työhön ja yhteistyöhön liittyvät kuviot näyttäytyvät uudessa valossa ja laajemmassa perspektiivissä, mikä edistää työn ja yhteistyön vaatimaa luovuutta.
6. Yhteisvastuullinen käyttäytyminen ja suhtautuminen vahvistuvat, mikä näkyy työmoraalissa.
7. Onnistutaan paremmin yhdistämään tehokkuutta ja laatua, palveluasennetta suhteessa asiakkaisiin ja omaa viihtymistä työssä, ohjeiden noudattamista ja oman harkinnan käyttöä, kunnioitusta ja rakentavaa kritiikkiä.
8. Ulkopuolisen ammattiauttajan kautta pystytään arvioimaan toimintaa objektiivisemmin ja ennen kaikkea asiakkaiden kannalta sekä tarvittaessa kyseenalaistamaan ns. itsestänselvyyksiä.

9. Kun yhdessä pysähdytään rauhassa miettimään asioita ja keskustelemaan niistä, huomataan tai muistetaan asioita, jotka vaativat toimenpiteitä mutta jotka helposti kiireessä hukkuvat työn arkeen.
10. Työn tekoon löytyy kannattelevaa mielekkyyttä, mikä auttaa kestämaan jokaiseen työhön liittyvää turhautumista.

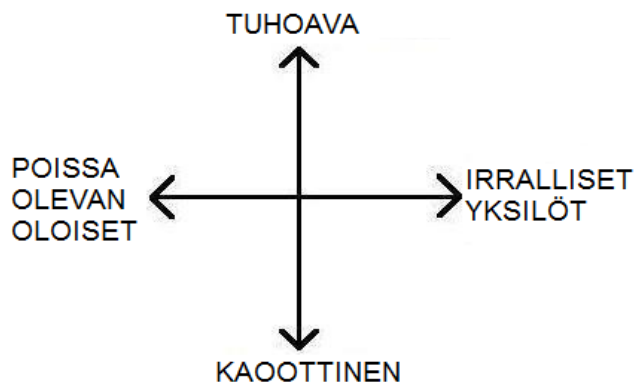
Olen vuosia yrittänyt hahmottaa monimutkaisia ilmiöitä ”kompassien” avulla. Näitä ”kompasseja” syntyi lukuisia tämänkin koulutuksen luovan vuorovaikutusprosessin aikana. Otan tähän niistä muutamia esimerkeiksi.

Miettiessäni osallistujien kanssa mikä on tunnusomaista työnohjaajan perussuhtautumiselle syntyi tämä ”kompassi”:

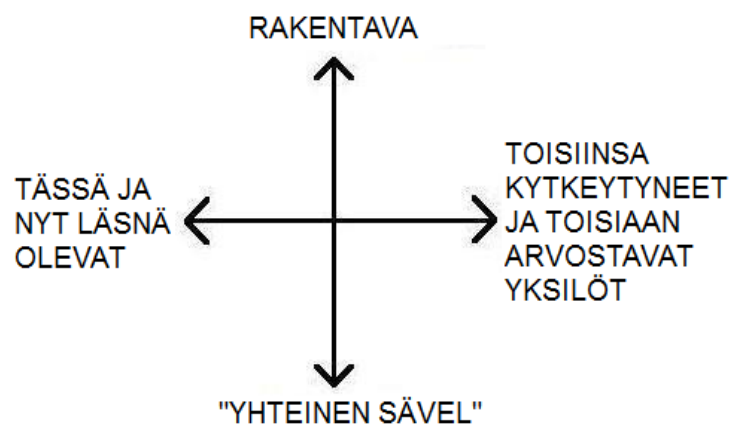
(c) Jan-Christer
Wahlbeck

Työnohjaajan ”painajaistyöyhteisöstä” löytyivät mielessäni seuraavat piirteet:

(c) Jan-Christer Wahlbeck

Vastaavasti hahmottuivat työnohjaajan "unelmatyöyhteisöstä" seuraavat puolet:

(c) Jan-Christer Wahlbeck

Koulutuksen aikana osallistujatkin vetivät lyhyitä työpajatyöskentelyjaksoja. Yksi sellainen sai minut miettimään mitkä ovat minun henkilökohtaiset ajatukseni itsestäni työnohjaajan:

(c) Jan-Christer
Wahlbeck

Työnohjauksessa käsitellään psyykkisiä ilmiöitä ja ihmis-suhteita. Nämä kuuluvat näkymättömään todellisuuteen. Sen takia kukaan ei pysty lopullisesti ja tyhjentävästi ”paketoimaan” työnohjaukseen liittyviä tapahtumia tai teemoja. Olen kiitollinen siitä mahdollisuudesta, minkä olen saanut paitsi työnohjaajana myös työnohjaajakouluttajana uudestaan ja uudestaan palata työnohjauksen peruskuvioihin.

KIRJALLISUUTTA

Wahlbeck, J.-C. Prosessoitava työnohjaus ja konsultaatio. Kirjassa: Vuorovaikutuskuvioita. Helsinki, Vuorovaikutusprosessien tutkimuskeskus 1999, 177–184.

Wahlbeck, J.-C. Työnohjauksen arkea ja taikaa. Perheterapia 1/2002, 42–48.

Wahlbeck, J.-C. Kompasseja elämän ristiriitoihin. Runollisia visioita psykologisista teemoista. Helsinki, ai-ai 2003.

Wahlbeck, J.-C. Luovan systeeminen ja jungilainen työnohjaus. Osviitta 3/2004, 22–27.

Wahlbeck, J.-C. Näkyjä arkielämässä ja arjen taikaa. Kaksoisrunokokoelma. Helsinki, ai-ai 2007.

Wahlbeck, J.-C. Kamppailu elämän ristiriitojen kanssa. Osviitta 4/2009, 10–12.

Wahlbeck, J.-C. Kompasseja työnohjaajalle. Osviitta 3/2010, 34–36.